

Oslo, 28.10.2010

Høring – Almennelige bestemmelser Ordning for hovedgudstjeneste og Almennelige bestemmelser for dåp

Det teologiske Menighetsfakultet takker for muligheten til å uttale seg vedrørende nevnte høring. Vi har valgt å disponere høringsuttalelsen etter Kirkerådets høringsspørsmål, men med enkelte tillegg.

Ordning for hovedgudstjeneste

A Regelverk og definisjoner

1. Det bør være mulig å søke om å få bruke liturgi fra 1920 eller 1977, samtidig som det bør understrekes at liturgi i *Ordning for hovedgudstjeneste* er noe mer enn bare et tilbud til menighetene. Ordningen representerer de liturgier som normalt skal brukes i Den norske kirke.
2. Det bør være Biskopen som vurderer og avgjør slike søknader. Biskopene bør ikke ha anledning til å delegere dette til prost, da dette vil kunne innebære en ulik eller mer vilkårlig behandling.
3. Definisjonen av *medliturg* er knyttet opp mot det å utføre liturgisk oppgaver i gudstjenesten. Det skrives imidlertid ikke noe mer presist om hvilke oppgaver i gudstjenesten som kvalifiserer til en slik betegnelse, og hvilke som faller utenfor. Derfor er denne definisjonen uklar. Prinsipielt sett deltar hele menigheten i "liturgiske oppgaver". I gudstjenesten er det å delta i salmesangen eller i menighetssvar prinsipielt å forstå som "medliturgen". På prinsipielt grunnlag kan uttrykket "medliturg" problematiseres som betegnelse på noen av de medvirkende. Muligens bør en i stedet snakke om personer som "utfører liturgiske lederoppgaver" e.l. I forhold til gudstjenestereformens ideal om større involvering er det viktig at dette ikke blir involvering for noen få, mens andre passiviseres.

B Bestemmelser for den enkelte hovedgudstjeneste

5. Å stå under første og siste salme er naturlig og kan med fordel innarbeides enten det er prosesjoner eller ikke. I tillegg vil vi anbefale at man i gudstjenestens inngangsdelen blir stående til og med nådehilsen.
6. Vi støtter beskrivelsen av intinksjon som en unntaksordning. Vi erkjenner at nattverd med intinksjon i mange sammenhenger har spilt en positiv rolle når det gjelder å senke terskelen til nattverden for mange. Det kan derfor være sjelesørgeriske og praktisk-kirkelige hensyn som taler for intinksjon. Det bør derfor være adgang til å benytte intinksjon. En sidestilling av intinksjon med andre utdelingsformer kan imidlertid føre til at det etter hvert blir den normale utdelingsformen, bl.a. ut fra praktiske hensyn. Fra et teologisk synspunkt er det viktig å fastholde nattverdets karakter av måltid, om enn i stilisert form. I reformatorenes kritikk av skikken med å la lekfolket kun få del i brødet, pekte man på Jesu innstiftelse der det heter om kalken: "Drikk alle av den" (Matt 26,27).

POSTADRESSE

Pb. 5144 Majorstuen
NO-0302 Oslo

BESØKSADRESSE

Gydas vei 4, Majorstuen
Oslo

TELEFON

22 59 05 00

FAKS

22 59 05 05

E-POST

post@mf.no

BANKGIRO

6038 05 58583

ORG.NR.

NO 970011994 MVA

Ved intinksjon får man riktignok del i vinen, men det er mer tvilsomt om dette kan kalles å "drikke". Også i et økumenisk perspektiv fortøner en praksis der intinksjon er den viktigste utdelingsformen å være ganske enestående.

Dette begrunnes med ønsket om å oppnå best mulig samsvar mellom innstiftelsesordene om å *drikke av kalken*, og den faktiske praksis. Bestemmelsen om at alle døpte har adgang til nattverden, står i et uklart forhold til bestemmelsen om kirketuktens mulighet. Er dette rett sted å nedfelle muligheten for å nekte nattverd? I alle fall bør de to setningene språklig harmoniseres bedre, f.eks. ved at setningen om nattverdnekt innledes med et "unntaksvis" – dermed framstår det klarere som et unntak fra en hovedregel.

7. Bestemmelsene har enkelte steder en utforming som blander ulike sjangre. Det finnes undervisende innledninger om hva prosesjoner er, hva lys i kirken symboliserer og om kirkeklokker som instrumenter. Hvis alminnelige bestemmelser skal inneholde disse undervisende elementene, bør de kvalitetssikres, og også de delene som nå har et mer formelt preg bør også ha slike utfyllende kommentarer. Vi tror det er bedre om en går andre veien, og heller strammer inn tekstene. I det foreliggende forslaget er det også en markant stilistisk forskjell mellom bestemmelsene for hovedgudstjenesten og bestemmelsene for dåp, der de siste har en langt strammere utforming.

C Bestemmelser for fastsetting av lokal grunnordning

8. Vi har ingen merknader til skjelningen mellom biskopens ulike myndighetsområder knyttet til fastsettelse av lokal grunnordning. Det er imidlertid ikke lett å lese hva som utgjør forskjellen på godkjenningsmyndighet og tilsynsmyndighet når det gjelder *lokalt utformede samlingsbønner og syndsbekjennelser til regelmessig bruk*.

9. Beskrivelsen av menighetsmøtets myndighet er dekkende. Vi støtter at bestemmelsene gir avgjørelsesmyndigheten til menighetens valgte organ og ikke til menighetsmøtet.

Samtidig støtter vi at menighetsmøtet skal bli hørt og at uttalelser herfra skal følge saken.

10. Menighetsrådet er i forslaget til alminnelige bestemmelser gitt betydelig avgjørelsesmyndighet, i tråd med gudstjenestereformens intensjoner om stedegengjøring.

Vi har noen merknader til bestemmelsene og til ordlydene i enkelte ledd:

- I menigheter med mer enn én prest, vil det kunne være behov for en avklaring av rollen og myndighetsområdet til den eller de prestene som ikke er sokneprester og dermed ikke har sete i gudstjenestevalg og menighetsråd. Disse er også ansatt i menighetene som fagpersoner i teologi og liturgikk og med ansvar for å lede gudstjenesten, og de bør følgelig få anledning til å uttale seg før grunnordningen fastsettes.

- Det er også et spørsmål om ansvarsfordelingen mellom sokneprest/kirkemusiker og menighetsråd er tydelig nok uttrykt. Vi støtter i hovedsak formuleringene som gir menighetsrådet avgjørelsesmyndighet og gir de ansatte fagpersoner ansvar som saksforberedere. Men er det mulig at bestemmelsene også kunne si noe om prosedyrer for håndtering av en konflikt der prest eller kirkemusiker ikke kan stille seg bak eller sammen med menighetsrådets vedtak?

- I B10, siste avsnitt og C2, første avsnitt, blir begrepet høymesse brukt som et eksempel på en hovedgudstjeneste. Det virker umotivert og forvirrende, på dette sted i bestemmelsene.

11. Ingen kommentarer.

D Avgjørelsesmyndighet

12. Vi er i tvil om menighetsmøtets myndighet til å avgjøre språk og målform er godt nok begrunnet.

Vi støtter at myndighet for godkjenning av medhjelpere ved utdeling av nattverd flyttes fra biskop til sokneprest. Samtidig vil vi gjøre oppmerksom på en urimelighet som følger av de nåværende Retningslinjer for kateketens og diakonens gudstjenestelige funksjoner, der det heter at diakonen i kraft av sin vigsling er autorisert til å være nattverdmedhjelpere, men der en tilsvarende bestemmelse ikke finnes for kateketer. Det er etter vår mening urimelig at vigslede kateketer skal måtte ha sokneprestens godkjenning for å medvirke som nattverdmedhjelpere, og vi foreslår derfor at en tilsvarende bestemmelse tas inn for kateketene som for diakonene. En slik bestemmelse hører naturlig hjemme i de omtalte Retningslinjer for kateketens og diakonens gudstjenestelige funksjoner, ikke i Alminnelige bestemmelser for ordning for hovedgudstjenesten.

Alminnelige bestemmelser for dåp

14. I beskrivelsen av forholdet mellom dåp og trosopplæring (1), bør det også tas inn et ledd om hjemmets plass i trosopplæringen, ikke bare om kirkens. Slik den nå står, gir teksten inntrykk av at trosopplæringen kun foregår i organisert kirkelig regi.

15. Ordlyden ville bli bedre slik: ”Den norske kirke anser som naturlig at den som er medlem av kirken, melder sitt barn til dåp, og at barnet så vidt mulig døpes før det er fire måneder gammelt.” Ordlyden om alder bør oppfattes å ha mer veiledende enn normativ karakter.

16. Vi støtter den nye formuleringen om hvem som kan være fadder, der det er den individuelle fadders tilslutning til barnedåpen som er avgjørende, og ikke fadderens eventuelle kirkesamfunn, slik som i dag.

17. Vi støtter å fjerne taket på antall faddere.

Med vennlig hilsen for Det teologiske Menighetsfakultet,

Vidar L. Haanes
rektor